

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „Св.Кл. ОХРИДСКИ”

Становище

от проф., д-р Методи Марков Марков,
член на научното жури в конкурса за заемане на академичната длъжност доцент по
Гражданско и семейно право (научно направление 3.6 Право) в ЮФ
на СУ „Св. Кл. Охридски”, обявен в ДВ, бр. 77 от 09.10.2012г.

Уважаеми членове на научното жури,

I. Кандидат в конкурса за доцент по Гражданско и семейно право (научно направление 3.6 Право) в ЮФ на СУ „Св. Кл. Охридски”, е само гл. ас. д-р Павел Атанасов Сарафов.

За участието си в конкурса той е представил монографията „Физическото лице търговец”, както и три статии.

II. 1. В монографията „ Физическото лице търговец” са разгледани проблемите, свързани с проявлението на две правни качества в едно и също лице, без неговата правосубектност да се раздвоява. Актуалността на темата произтича от липсата на научно изследване на множество въпроси, които се поставят ежедневно във връзка с възникването, дейността и прекратяването на едноличния търговец. Положителен елемент на изследването е критичният анализ на съдебната практика и на законодателството.

Трудът е в обем от 238 страници и съдържа заглавна страница; съдържание; изложение, развито в четири глави, а те от своя страна - в параграфи; заключение, съдържащо резюме на получените резултати, както и библиография.

В първата глава е направен кратък анализ на едноличния търговец (ЕТ) като субект на търговското право и се очертават направленията в които се наблюдават усложнения и проблеми, които се разглеждат в съчинението.

Във втората глава авторът прави критичен анализ на застъпваните до момента в нашата доктрина становища във връзка с характера на промяната в положението на физическото лице при възникването на ЕТ. В резултат от този преглед стига до извода, че тези характеристики взаимно се допълват, а не си противоречат. Следователно, с възникването на ЕТ физическото лице придобива ново правно качество, търговска правосубектност (без да се раздвоява като субект), правоспособност (която се напластва към гражданскоправната) и дееспособност.

В третата глава от хабилитационния труд се разглеждат усложненията, които се пораждат от съчетаването в едно лице на гражданско и търговско качество. Тези две

качества си влияят взаимно. От една страна – гражданскоправното качество се отразява върху положението на търговеца – при неговото възникване, при извършване на търговската дейност и при прекратяването му. От друга страна, търговското качество се отразява върху имущественото положение на физическото лице и върху участието му в гражданския оборот. Подчертава се необходимостта от уточняването на качеството, в което лицето предприема отделни правни действия, което се постига чрез използването на различните правноиндивидуализиращи белези.

Четвъртата глава съдържа изследване на пределите, до които може да се стигне при обособяване на двете качества на физическото лице – търговец. Преди всичко се изтъква недопустимостта лицето да встъпва в правоотношения със себе си (на едната страна – в едно качество, а на другата – в друго). Недопустимо е в едното си качество физическото лице да се разглежда като трето лице спрямо отношения, в които е встъпил в другото си качество, както и да бъде представител сам на себе си, но в друго качество. Подлага се на критика и разбирането, че ЕТ представлява обект, който е притежаван от физическото лице. В третия параграф от тази глава се разглеждат възможностите за промяна на качеството, в което лицето е встъпило в едно правоотношение и последиците от тази промяна. Анализът показва, че в определени случаи такава промяна е недопустима, а в други – да, като за това може да е необходимо съгласието и на другата страна по правоотношението. Особено внимание се отделя на отражението, което има отпадането на търговското качество върху заварените търговски отношения, страна по които е бил ЕТ.

2. Представени са за рецензиране и статиите: „Понятието „собственост” според Конституцията”, „Собствеността като основно право на личността” и „Възгледът за правото на собственост от Освобождението на България до първата половина на XX век”.

В статията „Понятието „собственост” според Конституцията” се изяснява по-широкото значение на конституционното понятие за собственост. Тезата си авторът подкрепя с примери от практиката на Конституционния съд, както и със сравнителноправен анализ на разрешенията, възприети в чуждестранни конституционни закони.

В статията „Собствеността като основно право на личността” се проследява историческото развитие на доктрината за основните права и включването на собствеността като едно от тях. Прави се съпоставка на собствеността с другите основни права, като се очертават основните специфични признаци.

В статията „Възгледът за правото на собственост от Освобождението на България до първата половина на XX век” се прави преглед на развитието на теоретичните възгледи у нас през очертания период. Той се характеризира с преобладаващо влияние на романския правен кръг през началото на периода, а към края - с неуспешни опити да се наложи влиянието на немската доктрина.

III. Научните и научно-приложните приноси на хабилитационния труд, представен от гл.ас. д-р Павел Сарафов могат да се очертаят по следния начин.

Преди всичко следва да се отбележи, че работата е първото у нас монографично изследване на правното положение на физическото лице - едноличен търговец. Несъмнено авторът познава добре материята и е способен да води научна дискусия, както и да излага убедителни аргументи в подкрепа на изразените от него становища.

Могат да се посочат и следните по-конкретни научни приноси на представения хабилитационен труд:

1. Изясняването на понятието за правно качество като израз на специфична правна определеност, която отличава лицето от другите субекти, непритежаващи това качество. При ЕТ търговското качество възниква паралелно с качеството му на гражданскоправен субект и се поставя въпросът за съотношението на двете качества.
2. Обосноваването на тезата, че в рамките на едно и също физическо лице се проявяват два вида субекти – на гражданското и на търговското право, което представлява относително раздвояване на лицето. Това позволява физическото лице да влиза в правоотношения и в едното, и в другото си качество (но никога едновременно и в двете и никога сам със себе си). Търговската правоспособност се придобива на фона на гражданската и може да се прекрати преди нея.
3. Разграничението между съдържанието на гражданската и търговската правоспособност на физическото лице – търговец. Изясняването на проблема за универсалността и ограниченията на търговската правоспособност на ЕТ.
4. Анализът на отликите в положението на лицето като кредитор и длъжник в зависимост от това в какво качество участва в правоотношението.
5. Навеждането на допълнителни аргументи (исторически и сравнителноправни) в подкрепа на тезата, че в определени хипотези е наложително да се предвиди възможност недееспособно лице да бъде търговец.
6. Изясняването на фигурите на „послесмъртните“ прокура и несъстоятелност при ЕТ.
7. Анализът на последиците от включването в търговското предприятие на ЕТ на вещи, които са съпругеска имуществена общност и на фингираната продажба при изключването на вещта от предприятието..
8. Очертаването на различните белези на неплатежоспособността по чл.71 ЗЗД и тази по чл.608 ТЗ.
9. Систематизираното разглеждане на влиянието на търговското качество на лицето върху участието му в гражданския оборот (т.нар. от автора „комерсиализиране на гражданскоправното му съществуване”). В тази

връзка се обосновава изводът, че откриването на производство по несъстоятелност спрямо ЕТ има за резултат своеобразно ограничаване на гражданската дееспособност на лицето.

10. Изясняването на допълнителното значение на качеството като основание за унищожаемост на сключени сделки поради грешка в качеството.
11. Разглеждането на неточни квалификации, давани в практиката, като въпроса за „солидарността” между ЕТ и физическото лице, за представителството на ЕТ от физическото лице или обратно и други.
12. Диференцираният анализ на хипотезите, при които е възможно или е недопустимо извършването на замяна в качеството на лицето в рамките на определено правоотношение. При конкретната преценка на преден план се поставят въпросите за естеството на правната фигура, за правната сигурност, както и за отражението на промяната върху положението на третите лица.

Научните приноси в рецензираните статии могат да се опишат накратко по следния начин:

1. Изясняването на широкото съдържание на понятието „собственост” според Конституцията на Република България.
2. Очертаването на специфичните признаци на правото на собственост като основно право на личността.
3. Обобщеният анализ на дискусиите у нас (в светлината на развитието на доктрината в европейски мащаб) във връзка с понятието за правото на собственост през първата половина на ХХ век.

IV. Към представения за рецензиране монографичен труд мога да си позволя само една бележка. Прави впечатление, че съдържанието на работата не включва увод. Този извод би бил прибързан. По същество съдържанието на първата глава от съчинението представлява въведение в темата и би следвало да се озаглави по съответния начин.

V. Научна дейност.

През 2000 г. Павел Сарафов е защитил успешно докторска дисертация на тема “Правото на собственост и неговите ограничения” и през януари 2001 г. му е дадена образователната и научна степен доктор по право.

Павел Сарафов има и други публикации в авторитетни български научни списания, излезли след присъждане на научната и образователната степен „доктор по право”.

През 1997 г. е преминал специализация по въпросите на “Правата на човека” в Атинския университет.

VI. Учебно-преподавателска дейност.

От 1988г. Павел Сарафов е асистент по гражданско и семейно право в Академията на МВР. От 1992г. е избран за асистент, а от 2000г. - главен асистент в ЮФ на СУ „Св.Климент Охридски”. Водил е упражнения по гражданско право – обща част, вещно право, облигационно право, семейно и наследствено право, търговско право. Възлагано му е да изнася лекции по гражданско право – обща част и облигационно право. От 2011 г. чете пълния курс лекции по вещно право. От 2002 г. изнася лекционен курс по търговско право във ВТУ “Св. св. Кирил и Методий”.

В продължение на няколко години той участва активно при разработването на разпределението на часовете между асистентите от катедрата по Гражданскоправни науки.

VII. Заключение.

Представеният за рецензиране хабилитационен труд, както и статиите по въпроси на вещното право, са на високо теоретично ниво, като същевременно имат и голямо практическо значение.

Въз основа на изложеното в становището смятам, че са изпълнени предвидените в чл. 24, ал. 1 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение изисквания.

Поради това давам положителна оценка на труда и препоръчам на уважаемите колеги – членове на научното жури, да гласуваме за присъждането на гл. ас. д-р Павел Атанасов Сарафов на академичната длъжност „доцент” по научното направление 3.6. Право (Гражданско и семейно право) в Юридическия факултет на СУ „Св.Климент Охридски”.

28.01.2013г.

Член на научното жури.....

проф. д-р Методи Марков